

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Zitting 1963—1964

Nr. 105a.

EINDVERSLAG van de commissie van rapporteurs voor het ontwerp van wet betreffende de procureurstelling in kort geding.

Nadat het voorlopig verslag der commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

Het verheugt de ondergetekende dat vele leden zich kunnen verenigen met de in het wetsontwerp voorgestelde regeling. Deze leden hadden zich echter wel afgevraagd of het op den duur niet wenselijk zou zijn korte gedingen over huur-, pacht- en arbeidszaken onder te brengen bij de kantonrechter, voor wie in dit soort zaken, behoudens enkele uitzonderingen, ook de gewone procedure in eerste aanleg wordt gevoerd. Genoemde leden meenden dat de kantonrechters zeer wel in staat zouden zijn in deze zaken in kort geding recht te spreken.

Deze leden wijzen in dit verband op artikel 22 van de Huurwet, waarin aan de kantonrechter de bevoegdheid is gegeven in een bepaald geval een voorlopige voorziening te treffen. Er bestaan meer van dit soort gevallen, zie b.v. artikel 1576r B.W. In het ontwerp kantongerechtsprocedure (Tweede Kamer, nr. 7172) wordt een bepaling voorgesteld (artikel 100 Rv.) waarin aan de kantonrechter zeer in het algemeen de bevoegdheid wordt gegeven voorlopige voorzieningen te bevelen, en in het in dat ontwerp voorgestelde artikel 100a Rv. wordt dit nog eens uitdrukkelijk herhaald voor een bijzonder geval. Al deze gevallen betreffen voorzieningen ter zake van provisionele vorderingen, waarvan de wetgeving talloze voorbeelden kent en welke bovendien door de jurisprudentie ook worden toegelaten in vele gevallen waar de wet ze niet uitdrukkelijk noemt (zie Star Busmann, Hoofdstukken van Burgerlijke Rechtsvordering, nr. 161). Deze provisionele vorderingen hebben echter alle dit gemeen, dat zij slechts kunnen worden ingesteld in een reeds aanhangig rechtsgeding. Ofschoon dus de kantonrechter reeds thans bevoegd is in vele gevallen voorlopige voorzieningen te treffen, vertoont toch deze rechtspraak op provisionele vorderingen twee belangrijke verschillen met die van de president der rechtbank in kort geding, nl. dat de kort-geding procedure zich in den regel afspeelt zonder dat er reeds een hoofdzaak aanhangig is en dat er behalve de dagvaarding geen schriftelijke gedingstukken zijn. Voorts is de termijn waarop beslist wordt, bij de kort-geding rechtspraak doorgaans aanmerkelijk korter dan bij de beslissing op provisionele vorderingen.

Zowel de — 19 — presidenten der rechtbanken als de — 90 — kantonrechters worden geselecteerd met het oog op de — verschillende — eisen die hun ambt stelt. Ofschoon de ondergetekende geenszins zou willen betogen dat er geen kantonrechters zouden zijn die ook de kort-geding rechtspraak goed zouden kunnen verrichten, zou hij het toch een waagstuk achten in het algemeen aan iedere kantonrechter kort-geding rechtspraak op te dragen. Hij meent zich dus voorshands niet te moeten stellen achter de gedachte van deze leden, die op

den duur de korte gedingen omtrent huur, pacht of arbeids-overeenkomst aan de kantonrechter zouden willen zien opgedragen.

Sommige leden memoreerden, dat de in de Tweede Kamer gebleken vrees voor het uitbreken van een belangenstrijd met betrekking tot het onderhavige onderwerp voor een deel zijn opgeheven door een bij nota van wijziging aangebrachte wijziging in het derde lid van artikel 290. Deze leden vroegen zich echter af of deze wijziging wel voldoende recht deed aan de bezwaren welke door een aantal personen gevoeld worden, dat tot dusverre een deel van zijn bestaan vond in het verlenen van rechtskundige bestand zonder procureur te zijn. Genoemde leden stelden te dezer zake de vraag of een schatting zou kunnen worden gegeven van het aantal personen, die tot deze categorie gerekend kunnen worden, en welke toekomstmogelijkheden de ondergetekende voor hen ziet.

Een schatting als bedoeld kan moeilijk worden gegeven. Wel is het de ondergetekende bekend dat de Vereniging van Rechtskundige Adviseurs ongeveer 80 leden telt, maar daarbuiten bestaat er nog een grote groep. Gesproken wordt wel van ongeveer 800 personen, maar of dit getal juist is, kan de ondergetekende onmogelijk nagaan. Deze personen zijn ongeorganiseerd en van zeer uiteenlopende soort. Zeker is echter, dat hun toekomstmogelijkheden praktisch niet zullen worden beïnvloed door het onderhavige wetsontwerp. Volgens in de memorie van toelichting genoemde cijfers over 1957 werden ongeveer 2500 kort-geding onvonnissen gewezen. Volgens cijfers genoemd in de memorie van antwoord (Tweede Kamer) bedraagt het aantal zaken waarin de eiser verschijnt bij of met een gemachtigde, niet procureur, ongeveer 3 pct. d.w.z. 75 gevallen. Deze gevallen doen zich vrijwel uitsluitend voor in het arrondissement Amsterdam. Aangezien niemand zijn beroep maakt van het bijstand verlenen uitsluitend in kort geding, laat staan van het bijstand verlenen uitsluitend aan eisers in kort geding, kan het feit dat het ontwerp dit laatste onmogelijk maakt voor niet-procureurs, nauwelijks merkbaar zijn, terwijl ten aanzien van het optreden door een niet-procureur voor de gedaagde het ontwerp de bestaande toestand onveranderd laat.

Naar aanleiding van de vraag van de aan het woord zijnde leden of het voornemen bestaat, wijziging te brengen in de bestaande regeling dat voor de normale behandeling van zaken voor het kantongerecht, hetzij als eiser, hetzij als verweerder, bijstand van een procureur niet vereist zal zijn, maar dat men zelfstandig of bijgestaan door een zaakwaarnemer zal kunnen blijven optreden, kan de ondergetekende mededelen dat op dit stuk geen wijziging wordt overwogen.

Vele andere leden memoreerden dat in de memorie van toelichting (zie noot op blz. 2, rechterkolom) getallen worden genoemd betreffende de toeneming van het aantal korte gedingen; zij zouden het op prijs stellen, indien b.v. over een tijdvak van twee of drie willekeurige jaren de korte gedingen zouden worden geanalyseerd, onderscheiden naar de aard van de geschillen, welke voor wat de hoofdzaak betreft tot de competentie van de arrondissementsrechtbank dan wel van het kantongerecht behoren. De gevraagde cijfers had de ondergetekende niet beschikbaar, terwijl hij vreesde in verband met de op handen zijnde rechtbankvakanties en de daarmee gepaard gaande extra drukte, voorlopig ook niet de beschikking te zullen krijgen over dergelijke cijfers. Hij heeft daarom gemeend van de rechtbanken niet meer dan de cijfers over één jaar te moeten vragen en heeft daarvoor het jaar 1963 gekozen. Volgens de verstrekte gegevens behoren van de korte gedingen er 1940 wat de hoofdzaak betreft tot de competentie rechtbank en 980 tot die van de kantonrechter¹⁾.

1) Enige voorzichtigheid met het trekken van conclusies uit deze cijfers is geboden. Zij blijken nl. plaatselijk zeer uiteen te lopen. Dit kan het gevolg zijn van toevallige plaatselijke factoren, maar ook van de wijze van indeling. Met name de vraag of ontruimingen behoren tot de competentie van de rechtbank dan wel tot die van de kantonrechter, is voor verscheidende beantwoording vatbaar.

De eerder genoemde leden achten het niet duidelijk hoe in de memorie van toelichting (blz. 3 linkerkolom) de principiële uitspraak kon worden gedaan, dat in beginsel, dus los van de aard van de geschillen, procureurstelling bij kort geding voor beide partijen moet gelden.

De ondergetekende meent, dat men de hier bedoelde passage moet lezen in verband met hetgeen er aan voorafgaat. Men ziet dan op blz. 2, aan het slot van de rechterkolom, en verder op blz. 3 bovenaan uiteengezet, dat het onderscheid in aard tussen het kort geding en de gewone procedure voor de rechterlijke colleges sterk is verminderd, terwijl de wijze van procederen in kort geding aan de raadslieden van partijen eer zwaardere dan lichtere eisen stelt dan de rechtbankprocedure. Dit geldt voor de eerste instantie, terwijl er bij verzet en hoger beroep zelfs geen enkel verschil is. De volgende alinea van de toelichting vermeldt, dat de verplichte vertegenwoordiging van partijen door procureurs in de burgerlijke procedure bij de rechtbanken en hoven regel is en dat deze regel strekt tot bescherming van de procederende partijen en vergemakkelijking van de taak van de rechter. Het wordt in het belang van een goede en snelle rechtsbedeling geacht dat de zaken worden behandeld door gekwalificeerde raadslieden. Deze argumenten, tezamen genomen, leiden dan tot de conclusie dat voor het kort geding in beginsel hetzelfde moet gelden als voor de procedures voor de rechterlijke colleges, dus dat in beginsel ook in kort geding partijen door procureurs vertegenwoordigd behoren te zijn. De term „in beginsel” betekent hier niet, gelijk de aan het woord zijnde leden menen: „los van de aard der geschillen”, — maar: „als algemene regel, behoudens de uitzonderingen die vervolgens worden besproken”.

Ten slotte vragen deze leden nog, of het kort geding als een rechtsgeding dient te worden aangemerkt. Noch de vraag, noch haar verband met het onderhavige wetsontwerp is de ondergetekende duidelijk. Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gebruikt de term „rechtsgeding” in de zin van „procedure”, dus als synoniem van „geding”. De ondergetekende begrijpt niet, hoe er twijfel kan bestaan over de vraag, of het kort geding een „rechtsgeding” in deze betekenis is. Maar zelfs al zou er, wanneer men de term „rechtsgeding” in een andere betekenis gebruikt dan die van het wetboek, mogelijk wel twijfel kunnen bestaan omtrent de vraag of het kort geding een rechtsgeding is, dan ziet hij niet wat dit voor belang heeft voor het onderhavige ontwerp, noch wat voor betekenis het zou hebben indien hij daaromtrent een mening zou uiten.

De Minister van Justitie,

Y. SCHOLTEN.

De commissie van rapporteurs heeft gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer haar eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 6 juli 1964.

DE GEER VAN OUDEGEIN
CAMELBECK
DELPRAT
DIEPENHORST
VAN MEEUWEN (voorzitter).